

Bruksela, 25 listopada 2015 r.
(OR. en)

14201/15

RECH 278

NOTA

Od:	Komitet Stałych Przedstawicieli (część I)
Do:	Rada
Nr poprz. dok.:	13930/15 RECH 272
Dotyczy:	Projekt konkluzji Rady w sprawie rzetelności badawczej – <i>Przyjęcie</i>

1. Prezydencja luksemburska uważa zapewnienie rzetelności badawczej za jedno ze swoich najważniejszych zadań w dziedzinie badań naukowych i innowacji. W tym kontekście prezydencja zaproponowała projekt konkluzji Rady na ten temat. Przedmiotowy projekt konkluzji był omawiany na forum Grupy Roboczej ds. Badań 5 i 26 października oraz 5 listopada 2015 r.
2. Na posiedzeniu 20 listopada 2015 r. Komitet Stałych Przedstawicieli przeanalizował przedmiotowy projekt konkluzji, rozstrzygnął pozostałe otwarte kwestie i postanowił przekazać projekt konkluzji Radzie (ds. Konkurencyjności) do przyjęcia na posiedzeniu, które odbędzie się w dniach 30 listopada – 1 grudnia 2015 r. Delegacja PL zgłosiła – w następstwie niedawnych wyborów w kraju – ogólne zastrzeżenie weryfikacji do tekstu (jak wskazano w przypisie w załączniku do niniejszej noty).
3. Rada (ds. Konkurencyjności) jest zatem proszona o przyjęcie konkluzji w wersji zamieszczonej w załączniku do niniejszej noty.

PROJEKT KONKLUZJI RADY W SPRAWIE RZETELNOŚCI BADAWCZEJ^{1,2}

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

PRZYWOŁUJĄC

- zalecenie Komisji w sprawie Europejskiej karty naukowca³ określające podstawę praktyk etycznych oraz podstawowe zasady etyczne dla badaczy i powiązanych organizacji nakazujące odpowiedzialne postępowanie w ich środowisku pracy;
- przestrzeganie podstawowych zasad etycznych i rzetelności w unijnej działalności badawczej i innowacyjnej, tak jak ma to miejsce w przypadku działań prowadzonych w ramach „Horyzontu 2020” – programu ramowego w zakresie badań naukowych i innowacji⁴;
- poszanowanie wolności akademickiej i zasady, zgodnie z którą badania naukowe są wolne od ograniczeń, zapisane w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej;
- „Europejski kodeks postępowania w zakresie rzetelności badawczej”⁵ opracowany przez Europejską Fundację Naukową (ESF) i Zrzeszenie Europejskich Akademii Nauk (ALLEA);

¹ Delegacja PL: ogólne zastrzeżenie weryfikacji.

² Do celów niniejszych konkluzji rzetelność badawcza odnosi się do prowadzenia badań według najwyższych standardów profesjonalizmu i dyscypliny oraz dokładności, obiektywizmu i prawdziwości dokumentacji badawczej w publikacjach naukowych i w innych miejscach. Dobre praktyki w zakresie badań naukowych obejmują etykę badań naukowych na etapie składania wniosku i przeprowadzania doświadczeń, jak również etykę w zakresie publikacji w odniesieniu do analizy i rozpowszechniania wyników badań (główne źródło: Irish Universities Association – www.iaa.ie oraz Royal Irish Academy – www.ria.ie).
³ Dok. 7321/05.

⁴ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1291/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. ustanawiające „Horyzont 2020” – program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji (2014–2020).

⁵ „Europejski kodeks postępowania w zakresie rzetelności badawczej” (*The European Code of Conduct for Research Integrity*) (ESF i ALLEA, 2011) jest dostępny na następującej stronie internetowej:
http://www.esf.org/fileadmin/Public_documents/Publications/Code_Conduct_ResearchIntegrity.pdf

Rzetelność badawcza kluczem do doskonałości w dziedzinie badań naukowych i ich znaczenia społeczno-gospodarczego

1. UZNAJE rzetelność badawczą za podstawę zapewnienia wysokiej jakości badań naukowych oraz warunek wstępny osiągnięcia doskonałości w dziedzinie badań naukowych i innowacji w Europie i poza nią. PODKREŚLA znaczenie badań naukowych i innowacji opartych na wolności akademickiej i rzetelności jako kluczowych elementów wiarygodnej bazy wiedzy prowadzących do rozwoju społeczno-gospodarczego i postępu, a także do poprawy poziomu życia, zdrowia i dobrostanu obywateli;
2. ODNOTOWUJE zwiększenie liczby wyników badań naukowych i ich rozpowszechniania na całym świecie; w związku z tym PODKREŚLA znaczenie dobrych praktyk na wszystkich etapach cyklu badań naukowych i innowacji;
3. UZNAJE znaczenie otwartej nauki jako mechanizmu służącego wzmacnianiu rzetelności badawczej, przy czym rzetelność badawcza wnosi jednocześnie wkład w otwartą naukę;

Společno-gospodarcze skutki nieuczciwości badawczej i jej zapobieganie

4. UZNAJE, że nieuczciwość badawcza⁶ może szkodzić rzetelności zarówno w publicznych, jak i prywatnych badaniach naukowych, a także ODNOTOWUJE, że nieuczciwość badawcza, w tym wątpliwe praktyki badawcze, mogą powodować poważne negatywne skutki gospodarcze i koszty zarówno dla sektora publicznego, jak i prywatnego oraz mogą mieć konsekwencje dla:
 - a) *poszczególnych osób i społeczeństwa*: fałszywe wyniki lub niebezpieczne produkty badań naukowych i innowacji lub odnośne procesy mogą zostać ogłoszone lub upublicznione i mogą w szerokim zakresie zostać zaakceptowane przez środowisko lub innych naukowców, co może mieć poważne konsekwencje, w tym może spowolnić postęp naukowy;

⁶ Nieuczciwość badawczą należy rozumieć jako naruszenia rzetelności badawczej. Nieuczciwość badawcza obejmuje fabrykowanie, fałszowanie, plagiatowanie lub sprzeniewierzenie środków przy składaniu wniosków badawczych, prowadzeniu badań lub informowaniu o wynikach oraz inne wątpliwe praktyki badawcze, ponieważ naruszenia te szkodzą dorobkowi badawczemu (główne źródło: OECD (2007): „Najlepsze praktyki w zakresie zapewniania rzetelności badawczej i zapobiegania nieuczciwości badawczej”).

- b) *polityk publicznych*: niepewne dane lub niegodne zaufania opinie mogą prowadzić do podejmowania niewłaściwych decyzji;
 - c) *instytucji publicznych*: mogą zostać osłabione instytucjonalne zdolności do kompetentnego i odpowiedzialnego wspierania i propagowania badań naukowych;
 - d) *zaufania publicznego*: nieuczciwość badawcza oraz sprzeniewierzenie środków publicznych mogą prowadzić do nadszarpnięcia zaufania publicznego i zmniejszenia wsparcia dla nauki, a tym samym zagrozić trwałości finansowania badań naukowych i innowacji;
5. JEST ZDANIA, że, przy poszanowaniu wolności akademickiej, główną odpowiedzialność za rzetelność badawczą ponoszą sami badacze, natomiast nadrzędna odpowiedzialność spoczywa także na instytucjach; APELUJE zatem o wspieranie instytucjonalnej kultury w zakresie rzetelności badawczej, tak aby stworzyć – przede wszystkim przez jasne zasady instytucjonalne, procedury i wytyczne, a także szkolenia i opiekę pedagogiczną oparte na wymianie najlepszych praktyk – warunki, w których od poszczególnych osób i instytucji oczekuje się odpowiedzialnego postępowania;
6. PODKREŚLA, że potrzebne są działania służące zapobieganiu nieuczciwości badawczej, w tym wątpliwym praktykom badawczym, i zajęciu się tymi zjawiskami; ZACHĘCA organizacje badawcze oraz państwa członkowskie do znalezienia odpowiednich dróg rozpatrywania domniemanej nieuczciwości ze strony badaczy oraz, w stosownych przypadkach, instytucji, w których dochodzi do nieuczciwości badawczej; PODKREŚLA także rolę, jaką w tym względzie mogą odegrać kształcenie, szkolenie i uczenie się przez całe życie na różnych etapach kariery naukowców;

Propagowanie rzetelności badawczej na szczeblu UE i państw członkowskich

7. ZGADZA SIĘ co do wartości i korzyści propagowania rzetelności badawczej na poziomie poszczególnych osób i na szczeblu instytucjonalnym; UWAŻA również, że badania prowadzone na szczeblu UE i państw członkowskich powinny się opierać na zasadach wymienionych w „Europejskim kodeksie postępowania w zakresie rzetelności badawczej” opracowanym przez Europejską Fundację Naukową (ESF) i Zrzeszenie Europejskich Akademii Nauk (ALLEA), a mianowicie na:
- uczciwości;
 - wiarygodności;
 - obiektywizmie;
 - bezstronności i niezależności;
 - otwartej komunikacji;
 - należytej staranności;
 - sprawiedliwości;
 - odpowiedzialności wobec przyszłych pokoleń naukowców;
8. PODKREŚLA potrzebę wdrożenia zasad rzetelności badawczej jako gwarancji wysokiej jakości badań w Europie, przy czym należy jednocześnie unikać dodatkowych obciążeń administracyjnych; w tym względzie ODNOTOWUJE wysiłki podejmowane przez środowisko naukowe, w tym podmioty uczestniczące w europejskiej przestrzeni badawczej (EPB) i inne organizacje międzynarodowe, jak również przez właściwe organy krajowe we wspieraniu wdrażania istniejących zasad i kodeksów postępowania;
9. Z ZADOWOLENIEM PRZYJMUJE stosowanie przez Komisję ww. „Europejskiego kodeksu postępowania w zakresie rzetelności badawczej” w programie „Horyzont 2020”; WZYWA także do konsekwentnego stosowania kodeksu w badaniach naukowych finansowanych ze środków UE;

10. ZWRACA SIĘ do państw członkowskich i Komisji, by propagowały istniejące sieci w dziedzinie rzetelności badawczej, takie jak Europejska Sieć Biur ds. Rzetelności Badawczej (*European Network of Research Integrity Offices* (ENRIO)), w tym działania szkoleniowe oparte na zasadzie szkolenia trenerów („train-the-trainer”) w celu osiągnięcia większego stopnia spójności praktyk w zakresie rzetelności badawczej w Europie;
11. ZWRACA SIĘ do państw członkowskich, aby we współpracy z Komisją zintensyfikowały wysiłki w dziedzinie programów wzajemnego uczenia się, także w ramach Komitetu Europejskiej Przestrzeni Badawczej i Innowacji (ERAC) oraz narzędzia wspierania polityki programu „Horyzont 2020”; ZACHEŃCA do wymiany najlepszych praktyk w dziedzinie rzetelności badawczej, na przykład w ramach działań związanych z kształceniem, w tym programów doktoranckich i stosownych programów w zakresie uczenia się przez całe życie, jak również w dziedzinie promowania zmiany instytucjonalnej;
12. WZYWA państwa członkowskie, podmioty finansujące badania oraz środowisko naukowe do wspólnego zbadania sposobów zniechęcania do nieuczciwości badawczej, przy czym należy skupić się na zachętach do propagowania jakości badań naukowych, jak również do opracowania wytycznych w celu zajęcia się problemem nieuczciwości badawczej;
13. WZYWA wszystkie zainteresowane podmioty, w tym poszczególnych badaczy, środowisko naukowe, organizacje prowadzące badania i organizacje finansujące badania, wyższe uczelnie, organy publiczne oraz wydawców czasopism naukowych, by określili i wdrożyli polityki służące propagowaniu rzetelności badawczej i zapobieganiu nieuczciwości badawczej, w tym wątpliwym praktykom badawczym, oraz zajęciu się tymi zjawiskami.
